

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/141/2024
Identifikačné číslo spisu:	8822201529
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8822201529.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej Remedium Legal, s. r. o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému Q. P., narodenému XX. K. XXXX, O., P.Á. XXX/XXA, o zaplatenie 7 751,28 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou, pod sp. zn. 4Csp/63/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove 28. novembra 2023 sp. zn. 18CoCsp/19/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom sp. zn. 4Csp/63/2023, zo dňa 24. januára 2023 žalobu v celom rozsahu zamietol (výrok I.) a žalovanému nepriznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

1.1. V odôvodnení konštatoval, že sa v prvom rade zaoberal aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu v predmetnej veci, teda otázkou, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky medzi bankou a žalobcom. Uviedol, že postupca oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti vyhlásil ku dňu 13. 01. 2020 mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy. Podmienkou, aby došlo k zosplatneniu úveru je, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal, že postupca v lehote nie kratšej ako 15 dní doručil žalovanému upozornenie ohľadom vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, ktoré by spĺňalo podmienky aké vyžaduje od dodávateľa Občiansky zákonník, nakoľko vo výzve absentoval údaj o konkrétnej splátke kvôli nezaplateniu ktorej došlo k zosplatneniu. Pokiaľ nebola platne vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, nie je možné urobiť záver o tom, že úver bol splatný. Keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatný celý úver, pôvodný veriteľ nebol oprávnený postúpiť svoju pohľadávku z úveru v celosti inému subjektu. Z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona číslo 483/2001 Z. z. o

bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoB“) vyplýva, že predmetom postúpenia sú len pohľadávky zo strany banky, resp. ich časť, ktoré sú už splatné. V prejednávacom prípade bola teda rozhodujúcou otázka neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Spôsob, akým právny predchodca postupoval, je v rozpore s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a odporuje zákonu, preto je neplatný. Uvedené skutočnosti sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky, ktoré musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

1.2. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal, že jeho právny predchodca postupoval s riadnou odbornou starostlivosťou pri poskytnutí úveru žalovanému, keďže síce preukázal, že zisťoval jeho úverovú zaťaženosť v úverovom registri, avšak zákonodarcu uložil veriteľovi povinnosť zistiť sociálnoekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda žalovaného, čo znamená povinnosť zistiť nielen ich príjem, ale aj pravidelné výdavky. Súd uviedol, že pravidelné ani bežné každodenné výdavky žalovaného právny predchodca žalobcu nijak nezisťoval, vychádzal iba z paušálnej sumy, kedy v rámci nákladov na zabezpečenie bral veriteľ do úvahy životné minimum spotrebiteľa, nakoľko žalovaný v žiadosti deklaroval jedného člena domácnosti, rodinný stav slobodný a žiadne vyživované dieťa. Životné minimum na členov domácnosti brané do úvahy pri výpočte limitu ku dňu poskytnutia úveru bolo teda 199,48 eura. Pri overovaní bonity žalovaného nemal právny predchodca žalobcu k dispozícii údaje o výdavkoch žalovaného, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti žalovaného o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Za tohto stavu súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“). Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa.

1.3. Podľa súdu prvej inštancie nastala zákonná fikcia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 2 vety druhej a tretej ZoSÚ. Súd prvej inštancie teda uzavrel, že právny predchodca žalobcu v konaní nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu v spomínanom ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ a v zmysle § 11 ods. 2 tohto zákona sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zároveň súd vychádzal zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru a to s poukazom na § 11 ods. 2 vetu prvú ZoSÚ po zohľadnení zásady „a minori ad maius“. V danom prípade konečná splatnosť úveru podľa zmluvy mala nastať až v roku 2025, čo znamená, že v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 13. 11. 2020 ešte nenastala konečná splatnosť úveru a teda predmetom postúpenia pohľadávky bol takzvaný živý úver, teda úver, ktorý nebol splatný, a preto spomínaná zmluva o postúpení pohľadávok je v rozpore s týmto zákonným ustanovením, a teda je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Znamená to nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobcu v tomto spore. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy konania nevznikli.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. novembra 2023 sp. zn. 18CoCsp/19/2023 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že prvoinštančný súd vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

2.1. Krajský súd poukázal na to, že možnosť predčasného zosplatnenia úveru je právne upravená v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka teda umožňuje veriteľovi uplatňovať si voči dlžníkovi celú pohľadávku, resp. jej nezaplatený zvyšok, ak dlžník nedodrжал dohodu o včasnom plnení dohodnutých splátok. Ak veriteľ takto dohodnuté právo nepoužije najneskoršie do

zročnosti najbližšie nasledujúcej splátky, pokračuje sa v plnení v splátkach. Veriteľ však svoje právo môže využiť po opätovnom porušení povinnosti dlžníkom. Strata výhody splátok teda nenastáva priamo zo zákona. Keďže medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bola uzatvorená zmluva spotrebiteľská, pre posúdenie jednorazového predčasného zosplatnenia celého dlhu bolo potrebné zohľadniť i špeciálne ustanovenie k ustanoveniu § 565 Občianskeho zákonníka, ktorým je ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upravujúce osobitné podmienky pre možnosť veriteľa zosplatniť celý dlh. V zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. V prípade spotrebiteľských záväzkov ide o dva rôzne právne úkony veriteľa, a to upozornenie na uplatnenie práva veriteľa podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a samotná žiadosť o zaplatenie celého dlhu pre omeškanie so zaplatením splátky. Podmienkou riadneho zosplatnenia dlhu je riadne doručenie oboch prejavov vôle veriteľa dlžníkovi. Nedôvodná bola preto odvolacia námietka žalobcu, že ustanovenie § 53 ods. 9 nepredpokladá samostatné predchádzajúce písomne upozornenie na uplatnenie tohto práva. Ak Občiansky zákonník v tomto ustanovení hovorí o možnosti uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, najskôr v lehote po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorom je spotrebiteľ v omeškaní, musí ísť vždy o konkrétnu splátku, nakoľko len v takomto prípade je možné posúdiť, či bola dodržaná zákonom stanovená minimálna lehota troch mesiacov pre uplatnenie takéhoto práva veriteľom. Rovnako konkretizovanie splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, má zásadný vplyv na plynutie premĺčacej doby. Odvolací súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp zn. 5Cdo/224/2021 z 30. novembra 2022, ktorý prijal právny záver: „Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatnenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premĺčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu“. Právny úkon akým je zosplatnenie celého peňažného dlhu pre nezaplatenie splátky, musí obsahovať aj dôležitý údaj, a to identifikáciu tej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol využiť svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Ak právny úkon zosplatnenia neobsahuje konkretizáciu splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol peňažný dlh zosplatniť, je nejasný a teda neurčitý, nakoľko vyvoláva dôvodné pochybnosti o tom, či došlo k dodržaniu zákonom stanovenej minimálnej lehoty troch mesiacov pre uplatnenie takéhoto práva veriteľa, ako aj o tom, kedy začala plynúť trojročná premĺčacia doba upravená v ust. § 103 vety druhej Občianskeho zákonníka. Záver, podľa ktorého právny úkon zosplatnenia je pre jeho neurčitosť neplatný podľa ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka má oporu vo vykonanom dokazovaní.

2.2. Odvolací súd uzavrel, že neboli splnené všetky zákonné podmienky pre zosplatnenie úveru ku dňu 13. 12. 2020 (č. l. 28 spisu) podľa § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, t. j. že právnym predchodcom nedošlo k zosplatneniu úveru zákonným spôsobom pre jeho neurčitosť tohto právneho úkonu (37 OZ) z dôvodu chýbajúcej identifikácie nezaplatennej splátky, pre ktorú sa právny predchodca žalobcu rozhodol zosplatniť úver. Pohľadávka sa nestala splatnou pred postúpením, čo znamená neplatne postúpenie pohľadávky podľa § 39 Občianskeho zákonníka a nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, a v konečnom dôsledku zamietnutie žaloby.

2.3. Odvolací súd sa ďalej zaoberal odvolacími námietkami ohľadne záveru súdu prvej inštancie o nedostatočnom skúmaní bonity žalovaného právnym predchodcom žalobcu s konzekvenciami čo do straty oprávnenia predčasne zosplatniť úver a tak neplatnosti postúpenia pohľadávky. Poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora vo veciach sp. zn. C-565/12 z 27.03.2014, C - 449/13 zo dňa 18.12.2014 a C - 679/18 zo dňa 05.03.2020, na nároky, ktoré na dodávateľa kladie úijné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t. j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie.

Správne preto konštatoval súd prvej inštancie, že bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného jeho právny predchodca náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

2.4. Postup súdu prvej inštancie pri skúmaní bonity je v súlade s ustanovením § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz a zásadami, na ktorých spočíva konanie s tzv. slabšou stranou. Súd je totiž vždy povinný ex offio poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, a to aj v prípade, že sa spotrebiteľ svojich práv v konaní nedovoľáva.

2.5. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu ochorenie a pod. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov.

2.6. Odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobca bol súdom prvej inštancie vyzvaný výzvou zo dňa 17. 10. 2022 na doloženie dokladov týkajúcich sa splnenia povinnosti jeho právneho predchodcu podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Na uvedenú výzvu reagoval žalobca vyjadrením zo dňa 02. 11. 2022, ku ktorému priložil písomnú dokumentáciu k preverovaniu schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle § 7 ods. 1 ZoSÚ. Predložená dokumentácia zahŕňovala dopyt do Sociálnej poisťovne (č. l. 71 spisu) a dopyt do úverového registra (č. l. 72 až 73 spisu). Žalobca tvrdil, že žalovaný v žiadosti o úver deklaroval, že je zamestnaný a jeho čistý príjem za posledný mesiac je vo výške 1 000 eur, pričom tento príjem bol overený nezávislým dopytom do Sociálnej poisťovne. Ďalej tvrdil, že v rámci nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb vzal právny predchodca do úvahy životné minimum žalovaného vo výške 199,48 eura. V zmysle výpočtu Limitu výška existujúcich splátok úver + výška splátky poskytnutého úveru + výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť) bola nižšia ako výška príjmu. $0 \text{ eur} + 167,35 \text{ eura} + 199,48 \text{ eura} = 366,83 \text{ eura}$, čo je menej ako overený čistý príjem spotrebiteľa vo výške 756,89 eura.

2.7. Z predložených dôkazov a vyjadrenia žalobcu je zrejmé, že právny predchodca žalobcu si príjem žalovaného vo výške 1 000 eur overil dopytom na Sociálnu poisťovňu, podľa ktorého je priemerný vymeriavací základ žalovaného za posledné 3 mesiace aspoň 1 079 eur. Avšak povinnosťou žalobcu bolo

nielen zisťovať príjem, ale aj výdavky žalovaného a v tomto smere uniesť dôkazné bremeno. Pokiaľ ide o údaje z úverového registra, žalovaný v čase poskytnutia úveru nemal žiadne výdavky v súvislosti s poskytnutými úvermi. Pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Žalobca tvrdil, že právny predchodca pri posudzovaní základných životných potrieb žalovaného vychádzal zo sumy životného minima v čase posudzovania žiadosti vo výške 199,48 eura. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že z dôkazov predložených žalobcom však nevyplýva, že by právny predchodca žalobcu zisťoval priemerné mesačné výdavky žalovaného na živobytie (napr. SIPO, strava, doprava do práce, lieky, telekomunikačné služby a pod.). Uvedené svedčí o ignorovaní zákonnej povinnosti dodávateľa úverových produktov na finančnom trhu. Z ust. § 7 ods. 27 veta posledná ZoSÚ plynie, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom a na príjem spotrebiteľa, nie sa tejto zákonnej povinnosti zbaviť odkazom na životné minimum, nakoľko to nie je ratio zákona a tento postup nezohľadňuje individuálnosť životnej situácie toho ktorého spotrebiteľa a jeho rodiny. Výdavky (resp. výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb) spotrebiteľa sa bez ďalšieho nemajú rovnáť sume životného minima. Odvolací súd na základe zisteného bol názoru, že žalobca nepreukázal, že pri overovaní bonity žalovaného jeho právny predchodca nemal k dispozícii dostatočné údaje o výdavkoch žalovaného, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Za tohto stavu odvolací súd skonštatoval, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nebanalitou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa.

2.8. Ustanovenie § 11 ods. 2 ZoSÚ odvolací súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladal tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Odvolací súd zastáva názor, že pre hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ postačuje aj neúplne zisťovanie jedného z kritérií podľa § 11 ods. 2 tretia veta ZoSÚ. Žalobca, resp. jeho právny predchodca pochybil pri posúdení úverovej schopnosti žalovaného s následkami čo do straty nároku na úroky a poplatky zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj čo do neplatnosti predčasného zosplatnenia.

2.9. V súlade s § 17 ods. 1 ZoSÚ právny predchodca žalobcu mohol písomnou zmluvou postúpiť len pohľadávku proti žalovanému po konečnom termíne splatnosti úveru alebo pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti úveru. V danom prípade v zmysle § 11 ods. 2 prvá veta ZoSÚ pre porušenie § 7 ods. 1 ZoSÚ došlo na strane veriteľa k strate oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru ešte pred dátumom splatenia úveru 06.10.2025. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nedošlo k predčasnemu zosplatneniu úveru ku dňu 13. 01. 2020 zákonným spôsobom, nebola splnená podmienka podľa § 17 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, čo znamená neplatné postúpenie pohľadávky a nedostatok vecnej legitímácie na strane žalobcu, a v konečnom dôsledku zamietnutie žaloby. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“) ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Namietal, že odvolací súd odôvodnil svoj potvrdzujúci rozsudok arbitrárne, pričom vniesol do problematiky vyhlásenia splatnosti v sporoch s prvkom spotrebiteľa nepredvídateľnosť. Bol názoru, že v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje vysvetlenie, v čom identifikoval neurčitost' právnych úkonov, t. j. ako konkrétne sa pri absencii určenia omeškanej splátky a splátky, ktorá vyvolala zosplatnenie (za dodržania podmienok podľa § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ) v uvedených právnych úkonoch prejavil vnútorný rozpor takýchto úkonov. Z uvedeného dôvodu mal za to, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Nestotožnil sa so záverom odvolacieho súdu, že z dôvodu neurčitosti (výzvy - upozornenia) ako právneho úkonu, v dôsledku čoho je jednostranný právny úkon veriteľa neplatný, možno hovoriť o absencii kvalifikovanej výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ a teda, že neboli splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru. Čo sa týka

skúmania bonity klienta s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je názoru, že súdy naplnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, pretože porušili princíp rovnosti strán konania a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Dovolateľ v nadväznosti na uvedené sformuloval právnu otázku tak, či „je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ súčasne v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ náležitou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu“. Mal za to, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu aj v otázke: „pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ.“ V tejto súvislosti poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/224/2021 z 30. novembra 2022 a z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/132/2021. Bol názoru, že dovolací súd pristupuje k výkladu ustanovenia § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ odlišne od právneho posúdenia súdu druhej inštancie, kedy vo vyššie citovaných uzneseniach uzavrel, že v spotrebiteľských sporoch veriteľ môže vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky, ktorá mimoriadnemu zosplatneniu predchádza po dobu troch (3) mesiacov, avšak na účely premĺčania podľa § 103 OZ začne plynúť premĺčacia doba až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh.

3.1. Žalobca akcentoval, že veriteľ nie je povinný vedieť správne právne posúdiť, pre nesplnenie ktorej splátky uplatňuje právo podľa § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ a jeho úlohou je len sledovať splnenie týchto podmienok a ak toto právo uplatní po splnení týchto podmienok, je tento úkon jednoznačne platný a to bez ohľadu na to, či veriteľ stanovil „splátku“ pre nesplnenie ktorej sa domnieva, že došlo k uplatneniu tohto práva, nakoľko toto nevyplýva z právnych predpisov a je šikanózne, keďže veriteľ je povinný skutkovo vymedziť stav, avšak právne posúdenie (pričom určenie, pre nesplnenie ktorej splátky napokon došlo k uplatneniu uvedeného práva je výlučne právnym posúdením) je už výhradne vecou súdu. Obdobne vo veciach, v ktorých sa riešilo, pre ktorú splátku bol veriteľ oprávnený zosplatniť úver a od kedy je potrebné počítat začiatok premĺčacej doby v spotrebiteľských veciach, bolo rozhodnuté aj v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/268/2020, 4Cdo/201/2022, 1Cdo/53/2021, 4Cdo/231/2021, 9Cdo/368/2021, 4Cdo/23/2021, 2Cdo/332/2021, 6Cdo/71/2022, 2Cdo/272/2021, 1Cdo/61/2022, 4Cdo/250/2021, 4Cdo/262/2021, 2Cdo/298/2021, 4Cdo/221/2022, 6Cdo/64/2021, 9Cdo/98/2022, 1Cdo/143/2022, 6Cdo/87/2023, ktoré podľa názoru žalobcu predstavujú ustálenú judikatúru dovolacieho súdu a od ktorej sa odvolací súd odklonil. Tiež poukázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov.

3.2. Žalobca ďalej s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu je názoru, že v prípade, ak by vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k 13. januáru 2020 - toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 06. 10. 2019, ktorá bezprostredne predchádzala zosplatneniu po dobu 3 mesiacov, a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 53 ods. 9 OZ po omeškaní spotrebiteľa s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, pričom premĺčacia doba začala plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, t. j. odo dňa 07. 01. 2020. V posudzovanom prípade teda došlo v súlade s ust. § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru pre nesplnenie splátky splatnej dňa 06.10.2019. Je bez právneho významu, ak by veriteľ v uvedenom podaní „určil“ inú splátku, resp. prípadne aj priamo túto splátku, nakoľko uvedené je bez pochyb právnym posúdením a to je výlučne vecou súdu. Uzavrel, že postupca využil právo podľa § 565 OZ a vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy v lehote nie kratšej ako 15 dní v súlade s § 53 ods. 9 OZ v spojitosti s ustanovením § 565 OZ - a z jeho strany nedošlo k porušeniu žiadnej zákonnej povinnosti, v dôsledku čoho nemožno prijať iný právny záver ako ten, že v súdenom prípade došlo k platnému postúpeniu pohľadávky, nedošlo k porušeniu § 525 OZ, k postúpeniu došlo po tom čo sa stal predčasne splatným a teda nedošlo ani k porušeniu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, a preto je žalobca v konaní aktívne vecne legitimovaný.

3.3. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a k aplikácii ustanovenia § 7

ods. 1 a § 11 ZoSÚ uviedol, že postupca pred poskytnutím úveru vyhodnotil bonitu klienta - a to dopytom do úverového registra a na základe interných informácií postupcu, podľa ktorých postupca overil čistý príjem žalovaného, a to aj dopytom do Sociálnej poisťovne, pričom zároveň nezistil dôvod na zamietnutie žiadosti o spotrebiteľský úver - t. j. v súlade s ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. Takýto spôsob skúmania bonity žalovaného nemožno považovať za postup v rozpore s odbornou starostlivosťou. Dokumenty preukazujúce skúmanie bonity žalovaného pred poskytnutím úveru boli súdu zaslané ako príloha k vyjadreniu žalobcu zo dňa 02. 11. 2022. Je názoru, že poskytovateľ úveru postupoval s odbornou starostlivosťou v súlade s ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ a zbral do úvahy všetky informácie, ktoré mu toto ust. ukladá vziať do úvahy. Konajúce súdy v napadnutom rozhodnutí de facto novelizujú zákonodarcom prijaté znenie zákona, ktoré celkom jednoznačne uvádza, za akých konkrétnych podmienok možno hovoriť o hrubom porušení povinností zo strany dodávateľa. Konštrukcie súdu, že dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľove bežné priemerné mesačné výdavky žalovaného na živobytie (napr. SIPO, strava, doprava do práce, lieky, telekomunikačné služby a pod.), považuje žalobca za spôsob vybočujúci, resp. výrazne prekračujúci rámec zákona. Žalobca poukazuje aj na to, že ZoSÚ ukladá povinnosti aj spotrebiteľovi, a to aj v súvislosti s poskytnutím údajov o jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver, a to konkrétne v ustanovení § 7 ods. 2 ZoSÚ, podľa ktorého: „Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.“ Žalobca žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá mala spočívať v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia a porušenia princípů predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípů. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

15. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nedostatočne odôvodnené či nepreskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Za zohľadnenia skutočnosti, že odvolací súd náležite aplikoval § 387 ods. 2 CSP, v dôsledku čoho poňal do svojho rozhodnutia aj prvoinštančný rozsudok, je dovolací súd toho názoru, že z odôvodnenia rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru o potrebe potvrdenia prvoinštančného rozhodnutia.

16. Odvolací súd v odôvodnení v prvom rade konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. Rovnako konštatoval, že odôvodnenie prvoinštančného rozsudku je dostatočné, pretože sa v ňom jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom súd vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné a právne významné.

16.1. Následne odvolací súd konštatoval, že žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzala už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nepovažoval za spôsobilé spochybniť vecnú správnosť prvoinštančného rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

16.2. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať ohľadom potreby aplikácie § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ a úvahy o potrebe vymedzenia konkrétnej splátky, pre omeškanie dlžníka, s ktorou veriteľ zvažuje uplatnenia práva zosplatiť úver (bod 14.-17. rozsudku odvolacieho súdu). V nadväznosti na to v zhode s prvoinštančným súdom konštatoval, že z dôvodu neurčitosti (výzvy) ako právneho úkonu, v dôsledku ktorej je tento jednostranný právny úkon veriteľa neplatný, nemožno vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu 13.12.2020 považovať za platné a účinné.

17. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd spolu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie (s ktorým tvorí kompletizujúcu organickú jednotu) neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

19. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmanej veci nezistil ústavnoprávne deficity v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä náležitou aplikáciou prejednávacej zásady, zásady voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípu všeobecnej spravodlivosti. Zároveň pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie

myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov, zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeého omylu. Vzhľadom na uvedené nemožno ani hovoriť o porušení princípu predvídateľnosti rozhodnutia odvolacím súdom. Námietky žalobcu v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

20. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP s výhradou, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia výkladu ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke: „či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 OZ a § 565 OZ súčasne v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ náležitosťou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu.“ Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňuje dovolateľ poukázaním na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/224/2021, 4Cdo/132/2021.

21. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predostretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

22. Právnou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je taká právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Takýto odklon predpokladá, že otázka už bola opakovane a konzistentne riešená v rozhodnutiach najvyššieho súdu, a odvolací súd v posudzovanej veci zvolil odlišné riešenie právneho problému pri skutkovo porovnateľnom základe (porovnaj R 83/2018).

23. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

24. Dovolateľ dovolanie podané podľa § 421 CSP odôvodnil tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení, ktoré viedlo k zamietnutiu žaloby pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní; ide o otázku spadajúcu pod právne posúdenie veci.

25. Aktívnu vecnú legitímáciu sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi i procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Súd žalobe môže vyhovieť len vtedy, ak žaluje osoba, ktorá je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, pričom ak sa uvedené v konaní nepreukáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

26. V zmysle judikátu najvyššieho súdu publikovaného pod č. R 6/2022 súd v sporoch s ochranou slabšej strany skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020).

27. Vychádzajúc z dovolateľom formulovanej právnej otázky poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť, dovolací súd vo svetle najnovšej judikatúry uzatvára, že jadro riešenej problematiky súdmi nižších inštancií nemalo spočívať v odpovedi na generalizovanú otázku „pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s ust. § 53 ods. 9 OZ“, ale v hľadaní odpovede na otázku, či dochádza k porušeniu § 37 ods. 1 a § 53 ods. 9 OZ, ak vo výzve - upozornení ako právnom úkone, absentuje uvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplatneniu úveru, čo zároveň má za následok určenie takeého úkonu za neplatný, resp. či sú v takom prípade splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru.

28. Účelom právnej úpravy v zmysle § 53 ods. 9 OZ je zamedziť „zosplatňovaniu“ záväzkov spotrebiteľov zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorých plnenie je dojednané v splátkach, z dôvodu len krátko trvajúceho omeškania spotrebiteľa so zaplatením splátky (len pár eur) a súčasne dať spotrebiteľovi ešte poslednú možnosť k splateniu dlžnej splátky predtým, ako dodávateľ využije svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. K uvedenému však musí byť nepochybne spotrebiteľ informovaný, pre nezaplatenie ktorej splátky mu hrozí uplatnenie práva veriteľa podľa § 565 OZ. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ je potrebné vykladať v kontexte ustanovenia § 565 OZ, pričom výzva prezumovaná § 53 ods. 9 OZ je jednostranným právnym úkonom, ktorý z hľadiska jeho určitosti musí obligatórne obsahovať (identifikáciu) splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, a ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Bez uvedenia tejto identifikácie nie je možné následne preskúmať splnenie podmienok na uplatnenie práva na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a platnosť tohto úkonu. Je potrebné si uvedomiť, že sa nejedná iba o formálnu podmienku, ale sa jedná o notifikačnú povinnosť dodávateľa voči spotrebiteľovi, ktorá má umožniť spotrebiteľovi reálne sa „dozvedieť“ o hroziacom následku spočívajúcom vo vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, a „spôsobe“ ako tento následok odvrátiť.

29. Práve pomenovanie konkrétnej splátky je tou rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá musí byť spotrebiteľovi určito vyjadrená, nakoľko uvedenie „iba“ výšky dlhu, s ktorým je spotrebiteľ v omeškaní, vykazuje podstatnú mieru abstrakcie a spotrebiteľ z takto vyjadreného údajá nemôže bez ďalšieho určiť, ktorá splátka môže v budúcnosti založiť, resp. zakladá, dôvodnosť predčasného zosplatnenia, resp. ktorú splátku považuje dodávateľ za splátku rozhodnú. Z uvedeného potom v konečnom dôsledku nie je objektívne vopred možné určiť, kedy si dodávateľ uplatní (resp. môže uplatniť) svoje právo pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že názor (aj) odvolacieho súdu, že „v tých prípadoch, kedy žalobca splátku, pre ktorú mohlo dôjsť k zosplatneniu v žalobe neoznačí, súd sám preskúmava, či proces zosplatnenia vo vzťahu k výzvam a oznámeniu o zosplatnení bol vykonaný vo vzťahu k určitej splátke. Súd je totiž povinný v rámci skutkového stavu ustáliť, vo vzťahu ku ktorej nezaplatennej splátke bol následne proces zosplatnenia realizovaný“ vychádza z nesprávnej premisy. Hodno zdôrazniť, že procesný súd nie je povinný ex offio skúmať dôvod oprávnenosti úkonov veriteľa podľa § 53 ods. 9 a § 565 OZ, keďže by mohlo dôjsť k dôvodom, na ktoré účastníci právneho vzťahu ani nepomysleli. Obdobne právny názor reflektuje aj relevantná odborná literatúra (Občiansky zákonník I. § 1 - 450 - Komentár od Števíček M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M., a kol., z vydavateľstva C. H. Beck, Praha, 2015, strana 576 a nasl.).

30. Zákon prísne stanovuje kritéria, za akých podmienok môže dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne; aj keď vymedzenie konkrétnej splátky

pre omeškanie dlžníka, s ktorou veriteľ zvažuje uplatnenie práva zosplatiť úver v upozornení (výzve) na zosplatenie dlhu neukladá zákonné ustanovenie § 53 ods. 9 a § 565 OZ expressis verbis, ide o bezpodmienečnú náležitosť takejto výzvy. Požiadavka na také vymedzenie vyplýva z účelu predmetného upozornenia (výzvy), ktorým je informovať spotrebiteľa o tom, s ktorou splátkou je v omeškaní a zároveň pre omeškanie s ktorou splátkou veriteľ zvažuje uplatnenie práva predčasne zosplatiť úver/dlhu.

30.1. Súd prvej inštancie zdôraznil, že vo výzve z 18. novembra 2019 nie je označená, špecifikovaná konkrétna splátka, s ktorou je dlžník - spotrebiteľ v omeškaní a zároveň pre omeškanie s ktorou veriteľ - dodávateľ zvažuje uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ani to z podania nevyplýva, resp. nie je to z neho možné vyvodiť, keď veriteľ v ňom poukazuje na omeškanie so splácaním pohľadávky v celkovej výške 9 056,86 eura. Dospel k záveru, že tým, že veriteľ - právny predchodca žalobcu vo výzve z 18. novembra 2019 neoznačil konkrétnu splátku, v súvislosti s omeškaním s ktorou zvažoval uplatnenie práva zosplatiť úver, znemožnil dlžníkovi - žalovanému efektívne odvrátiť hrozbu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Okresný súd zdôraznil, že veriteľ je oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pre omeškanie dlžníka s konkrétnou splátkou a pri súčasnom dodržaní podmienok a lehôt v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a pokiaľ neuplatní právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť dlhu/úveru v príslušných lehotách, také oprávnenie vo vzťahu k príslušnej splátke stráca; a prípadný nárok na úhradu takej splátky môže uplatniť „už len“ ako nárok na úhradu omeškanej splátky. Nemôže však úhradou takej splátky (prípadne ostatných starších splatných a neuhradených splátok) podmieňovať ne/zosplatenie dlhu/úveru (v upozornení na možnosť zosplatenia dlhu/úveru podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Konštatoval, že s poukazom na obsahové nedostatky listiny Výzva z 18. novembra 2019 (v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), resp. jej neurčitost ako právneho úkonu, hoc zaslanej aj doručenej do sféry dispozície dlžníka - žalovaného, v dôsledku ktorých tento jednostranný právny úkon veriteľa - právneho predchodcu žalobcu je neplatný, nemožno následné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru/dlhu listinou z 13. januára 2020, tiež zaslanou aj doručenou do sféry dispozície dlžníka - žalovaného, považovať za platné a účinné. Uzavrel, že nadväzne platí, že žalobca nepreukázal, že je nositeľom žalobou uplatneného nároku a prislúcha mu aktívna vecná legitimácia. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý ďalej uviedol, že výzvu z 18. novembra 2019 nemožno považovať za kvalifikovanú výzvu v zmysle požiadaviek vyslovených v § 53 ods. 9 OZ. Pre úplnosť odvolací súd uviedol, že z dôvodu neurčitosti (výzvy) ako právneho úkonu, v dôsledku ktorej je tento jednostranný právny úkon veriteľa neplatný, nemožno vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru - označené ako „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti“ z 13. januára 2020 považovať za platné a účinné. Odvolací súd uzavrel, že neboli splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru, čo má za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky a s tým spojený nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v spore.

31. Dovolací súd vec zhodnotil tak, že účinnému zosplateniu úveru zo strany postupcu zabránila neurčitost výzvy z 18. novembra 2019, ktorá tento jednostranný právny úkon veriteľa urobila neplatným; z tohto dôvodu nemožno ani vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru - označené ako „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti“ z 13. januára 2020 považovať za platné. Vzhľadom na absenciu kvalifikovanej výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ neboli splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru, čo malo za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky a s tým spojený nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v spore. Pre určitost právneho úkonu zosplatenia úveru vôbec nepostačuje, ak údaj o tom, ktorá konkrétna splátka predčasnú (mimoriadnu) splatnosť vyvolala možno vyvodiť z ustanovenia § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ. Požiadavke určitosti zodpovedá konkrétnosť a jasnosť, a nie je úlohou spotrebiteľa (ani súdu) si tento podstatný údaj z niečoho alebo podľa niečoho vyvodzovať, či doslova po ňom pátrať.

32. Dovolací súd v kontexte doposiaľ uvedeného upriamuje pozornosť na skutočnosť, že aj iný senát najvyššieho súdu (6C) v uznesení z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, po rozbere relevantných právnych ustanovení § 37 ods. 1 OZ, § 565 vety prvej OZ a § 53 ods. 9 OZ pri posudzovaní tu riešenej otázky dospel k záveru, že „(...) ak právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže zmluvný partner spotrebiteľa využiť najskôr po uplynutí troch mesiacov od

omeškania so zaplacením splátky (kde inak špeciálna úprava z ustanovenia § 53 ods. 9 OZ spôsobuje v drvivej väčšine prípadov vrátane všetkých dojednaní o splátkach s mesačnou a kratšou frekvenciou nepoužiteľnosť všeobecnej úpravy z § 565 vety druhej OZ o možnosti použitia práva veriteľom najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky) a takému využitiu má (musí) predchádzať upozornenie spotrebiteľa na uplatnenie práva v lehote nie kratšej ako 15 dní; bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch v zákone ustanovených lehôt). Na právny úkon nekonkretizujúci splátku preto je dôvod nazerať ako na úkon zákon obchádzajúci (nakolko napriek nezakotveniu výslovnej zákonnej požiadavky na takúto náležitosť jej absencia spôsobuje nedodržanie účelu úpravy, ktorým je možnosť overenia si splnenia požiadaviek slúžiacich zvýšenej ochrane spotrebiteľa) a i nedostatočne určitý, v oboch prípadoch sankcionovaný neplatnosťou (či už podľa § 39 alebo § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka)“. Z týchto dôvodov senát najvyššieho súdu 6C argumenty dovolateľky na podporu jej tvrdenia o neexistencii žiadneho právneho podkladu pre vyžadovanie uvedenia konkretizácie splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplateniu (v žiadosti o jednorazové splatenie, resp. v upozornení na hodlané využitie práva tejto predchádzajúcim) nepovažoval za udržateľné.

33. Posudzujúc právne účinky dovolania podľa stavu v čase jeho podania, dovolací súd konštatuje, že medzičasom Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom zasadnutí konanom 04. júna 2025 prijalo uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022 ako judikát, publikovaný pod č. R 34/2025 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2025, ktorého právna veta znie: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou (podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka)“.

34. So zreteľom na doposiaľ uvedené dovolací súd konštatuje, že pri riešení dovolateľom nastolenej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nedošlo odvolacím súdom k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, resp. k odklonu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

35. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Bol názoru, že pokiaľ veriteľ neskúmal bonitu spotrebiteľa ani jedným spôsobom podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ (t. j. na základe údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave alebo prihladením na údaje z príslušnej databázy alebo registra) spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ak však veriteľ posudzoval bonitu jedným zo spôsobov uvedených v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, potom nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinností (resp. nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu povinností veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou) podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, nakolko zákonodarca v právnej norme uviedol slovo „alebo“. Ide o výrokovú spojku (disjunkciu), ktorá v právnej logike predstavuje vylučovací vzťah dvoch hypotéz. Je názoru, že postupca pred poskytnutím úveru vyhodnotil bonitu klienta - a to dopytom do úverového registra a na základe interných informácií postupcu, podľa ktorých postupca overil čistý príjem žalovaného, a to aj dopytom do Sociálnej poisťovne, pričom zároveň nezistil dôvod na zamietnutie žiadosti o spotrebiteľský úver - t. j. v súlade s ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ. Takýto spôsob skúmania bonity žalovaného nemožno považovať za postup v rozpore s odbornou starostlivosťou. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoCsp/65/2022 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17CoCsp/41/2022.

36. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ, nakolko situácia dovolateľa sa v priebehu dovolacieho konania môže meniť. Napríklad ak dovolateľ tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predostretí vlastnej

argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020). Predmetnou otázkou sa ale dovolací súd už zaoberal, konkrétne v rozhodnutí 8Cdo/46/2025 z 8. septembra 2025 a Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 12. februára 2025 sp. zn. II. ÚS 530/2024-39. Vec prejednávajúci senát preto skúmal, či napadnutým rozhodnutím došlo k odklonu od tejto rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

37. Dovolací súd poukazuje, že po podaní dovolania žalobcom Ústavný súd Slovenskej republiky v inej veci nálezom z 12. februára 2025 sp. zn. II. ÚS 530/2024-39 uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 26. septembra 2023 sp. zn. 4Cdo/48/2023 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, konštatujúc, že ním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Bližšie uviedol, že súd rozhodujúci v spotrebiteľskej veci je povinný (ex offio) sa vysporiadať so všetkými konkrétnymi okolnosťami prípadu a v rámci rozhodnutia spotrebiteľovi odôvodniť, prečo preskúmanie jeho bonity veriteľom bolo/nebolo v súlade nielen so slovenskými právnymi predpismi, ale aj normami európskeho práva. Vychádzajúc z myšlienky, že spotrebiteľ nedisponuje potrebnými znalosťami a skúsenosťami na posúdenie jeho možnosti a schopnosti splácať úver v čase jeho poskytnutia, nemožno očakávať ani to, že tieto skúsenosti zrazu nenadobudne v priebehu súdneho konania. Odôvodnenie preto musí zodpovedať tomuto základnému predpokladu - spotrebiteľ by mal z rozhodnutia pochopiť aspoň v základoch, čo a prečo veriteľ zisťoval, čo zistil, ako sa s tými skutočnosťami vysporiadal a napokon či to urobil správne, a preto mu mohol úver poskytnúť. Poukázal na čl. 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“) a rozsudok Súdneho dvora vo veci C-679/18, bod 20: „... cieľom uvedenej povinnosti je v súlade s odôvodnením 26 tejto smernice posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu nebonitného spotrebiteľského úveru.“; rozsudok Súdneho dvora vo veci C-58/18, bod 40: „... cieľom povinnosti ohodnotiť úverovú bonitu spotrebiteľa je posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu nebonitného spotrebiteľského úveru.“. Z citovaného rozhodnutia ústavného súdu bola zverejnená právna veta v zmysle ktorej je „Súd rozhodujúci vo veci je povinný (ex offio) sa vysporiadať so všetkými konkrétnymi okolnosťami prípadu a v rámci rozhodnutia spotrebiteľovi odôvodniť, prečo preskúmanie jeho bonity veriteľom bolo/nebolo v súlade nielen so slovenskými právnymi predpismi, ale aj normami európskeho práva. Ak vychádzame z myšlienky, že spotrebiteľ nedisponuje potrebnými znalosťami a skúsenosťami na posúdenie jeho možnosti a schopnosti splácať úver v čase jeho poskytnutia, potom nemožno očakávať ani to, že tieto skúsenosti zrazu nenadobudne v priebehu súdneho konania. Odôvodnenie preto musí zodpovedať tomuto základnému predpokladu - spotrebiteľ by mal z rozhodnutia pochopiť aspoň v základoch, čo a prečo veriteľ zisťoval, čo zistil, ako sa s tými skutočnosťami vysporiadal a napokon či to urobil správne, a preto mu mohol úver poskytnúť“. Dovolací súd preto v súdnej veci konštatuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a vyabstrahoval si právnu otázku: „, či veriteľa zaťažuje dôkazné bremeno až do takej miery, že musí preukázať akým spôsobom bonitu dlžníka vyhodnotil, pričom takéto vyhodnotenie nesmie byť len formálne, t. j. že postupoval s odbornou starostlivosťou súlade s § 7 ods. 1 ZoSÚ“.

38. Dovolací súd poukazuje na bod 6.1. predmetného rozhodnutia ústavného súdu keď uviedol, že „...povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu je pre spotrebiteľa nepochybne viac než podstatná, pretože chráni spotrebiteľa pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti [pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) LCL Le Crédit Lyonnais SA proti Fesihovi Kalhanovi z 27. marca 2014, C-565/12, bod 42]. Súdny dvor citovanú smernicu vykladá tak, že „existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že sa spotrebiteľ najmä z dôvodu nevedomosti nebude dovolávať právnej normy určenej na jeho ochranu (rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 65, ako aj citovaná judikatúra)“ (rozsudok Súdneho dvora OPR-Finance s.r.o. proti GK z 5. marca 2020, C-679/18, bod 22). Zjednodušene povedané, v mnohých prípadoch je dlžník len laik, ktorý má predstavu o tom, koľko si chce požičať, ale veriteľ je ten, kto má odborné skúsenosti a vedomosti, a vie preto vyhodnotiť aj to, koľko si klient požičať môže, aby to vedel splácať, a právny predpis k tomu v zásade normuje aj metodiku a nástroj na báze vstupných údajov pre konkrétny výpočet (§ 7 ods. 20 a 41 zákona o spotrebiteľských

úveroch)...Práve s ohľadom na dôležitosť tejto povinnosti sú prísne aj sankcie, ktoré postihujú veriteľa, ktorý túto svoju povinnosť zanedbá (§ 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch) - v prípade porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou nie je veriteľ oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie úveru a v prípade hrubého porušenia tejto povinnosti sa taký úver považuje za bezúročný a bezpoplatkový. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti veriteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa považuje aj porušenie § 7 ods. 19 až 42 zákona o spotrebiteľských úveroch“.

39. Podľa § 7 ods. 17 písm. b) ZoSÚ sa vynaložením odbornej starostlivosti rozumie, že veriteľ posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi.

40. Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že mohlo by sa zdať, že postačuje, ak veriteľ preukáže, že nahliadol do príslušných registrov a vyžiadal si od spotrebiteľa a ďalších orgánov príslušné podklady. Je ale zrejmé, že na to, aby bolo možné hovoriť o odbornej starostlivosti, je potrebné preukázať aj odbornosť samu - teda preukázať aj to, že bola platobná schopnosť posúdená správne (boli vyhodnotené všetky údaje a správnym spôsobom bolo na nich prihliadnuté). Zhromaždenie podkladov bez ich správneho a odborného posúdenia by totiž nenaplnilo cieľ, ktorý zavedenie takej povinnosti veriteľa sledovalo - chrániť spotrebiteľa pred nadmernou zadlženosťou a platobnou neschopnosťou.

41. Napokon je tu aj ďalší aspekt procesu poskytovania úveru, na ktorý je súd povinný prihliadať na účely posúdenia, či veriteľ konal s odbornou starostlivosťou, a to či na základe odborného posúdenia mal byť úver poskytnutý. Napriek prieskumu zo strany veriteľa sa môže stať (a je zrejmé, že sa aj stáva), že dlžník úver splácať nebude. V takom prípade je potrebné vyhodnotiť, či sa tejto situácii nedalo predísť jednoducho tým, že by veriteľ úver nebol poskytol. Ak totiž veriteľ klientovi úver neposkytne, klient síce finančné prostriedky nezíska, ale ani nič nestratí. V prípade omeškania so splátkami, naopak, nielenže musí poskytnuté prostriedky vrátiť, ale suma sa (častokrát výrazne) navyšuje o úroky, zmluvné pokuty a ďalšie poplatky, na ktoré má veriteľ nárok (ak ho má). Aj na platobnej neschopnosti dlžníkov teda môže veriteľ „zarobiť“, a preto je potrebné vyhodnocovať, či platobnú schopnosť dlžníka mohol už pri poskytovaní úveru racionálne predpokladať alebo nie - jednoducho povedané, či neposkytol úver napriek tomu, že bolo už na začiatku zrejmé, že ho dlžník nebude vedieť splácať. Uvedené platí napriek tomu, že tieto aspekty poskytovania úveru nevyplyvajú z doslovného znenia § 7 ods. 17 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch. Jednak je potrebné vziať do úvahy slovíčko „najmä“ v § 7 ods. 17 zákona o spotrebiteľských úveroch a jednak je potrebné prihliadať na účel a cieľ čl. 8 smernice, ktorým je nielen ochrana samotného spotrebiteľa, ale aj posilnenie zodpovednosti veriteľa a zabránenie poskytnutiu nebonitného spotrebiteľského úveru (rozsudok Súdného dvora CA Consumer Finance z 18. decembra 2014, C-449/13, bod 43; zvýraznenie pridané ústavným súdom, pozn.). Podľa bodu 26 odôvodnenia smernice by členské štáty mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi, Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch“. Povinnosť posúdiť úverovú bonitu klienta (akokoľvek správne) by nedávala zmysel, ak by mohol veriteľ poskytovať úvery aj napriek negatívnym výsledkom posúdenia bonity klienta - posúdenie sa predsa vykonáva preto, aby sa zamedzilo poskytovaniu úverov nebonitným klientom. Podľa čl. 23 smernice sú členské štáty povinné stanoviť pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe smernice a sú povinné prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie pritom musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Taká sankcia, ktorá by veriteľovi hrozila len v prípade nenahliadnutia do príslušných registrov či v prípade úplnej ignorancie akýchkoľvek podkladov nevyhnutných na posúdenie úverovej bonity klienta, by bola zjavne v rozpore s účelom a cieľom smernice a nebolo by ju možné považovať ani za účinnú, ani za primeranú a ani za odrádzajúcu. V štádiu súdneho konania sa dlžník nachádza opäť v pozícii toho

slabšieho - dokonca aj právne zastúpený (pozri rozsudok Súdneho dvora Froukje Faber proti Autobedrijf Hazet Ochten BV zo 4. júna 2015, C-497/13, bod 47). Práve s poukazom na znevýhodnené postavenie spotrebiteľa preto Súdny dvor zdôrazňuje povinnosť vnútroštátneho súdu skúmať ex offo porušenie niektorých ustanovení spotrebiteľského práva (napríklad rozsudok Súdneho dvora Radlinger a Radlingerová, už citovaný, bod 62). Tento prístup sa pritom neaplikuje len pri prieskume neprijateľnosti zmluvných podmienok, ale súd je povinný ex offo skúmať aj dodržanie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri prieskume úverovej bonity klienta [„... účinná ochrana spotrebiteľa by sa nedala dosiahnuť, keby vnútroštátny súd nebol povinný, hneď ako disponuje na tento účel potrebnými informáciami o právnych a skutkových okolnostiach, preskúmať ex offo dodržanie povinnosti veriteľa stanovenej v článku 8 uvedenej smernice (pozri analogicky rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, body 66 a 70).“ (rozsudok Súdneho dvora OPR-Finance s.r.o. proti GK, už citovaný, bod 23)].

42. Podľa čl. 288 tretieho odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) smernica zaväzuje všetky členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý má byť dosiahnutý, pričom ponecháva vnútroštátnym orgánom právomoc, pokiaľ ide o formu a prostriedky. Platí, že smernica sama osebe nemôže zakladať povinnosti jednotlivcovi, takže sa na smernicu ako takú proti nemu nemožno odvolávať (rozsudok Súdneho dvora Dominguez z 24. januára 2012, C-282/10, bod 37). To však nemení nič na tom, že povinnosť členského štátu prijať všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou je záväznou povinnosťou, ktorú stanovuje čl. 288 tretí odsek ZFEÚ a samotná smernica. Táto povinnosť prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia je záväzná pre všetky orgány členských štátov vrátane súdnych orgánov v rámci ich právomocí (rozsudok Súdneho dvora Commune de Mesquer z 24. júna 2008, C-188/07, bod 83). Povinnosť posúdiť ex offo dodržanie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri prieskume úverovej bonity klienta predstavuje procesnú požiadavku, ktorá neplatí pre jednotlivcov, ale pre súdne orgány (pozri analogicky rozsudok Súdneho dvora Kušionová z 10. septembra 2014, C-34/13, bod 67, ako aj rozsudok Finanmadrid EFC z 18. februára 2016, C-49/14, bod 35). Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sú vnútroštátne súdy pri uplatňovaní vnútroštátneho práva povinné vykladať ho v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel smernice tak, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok, a takto konať v súlade s čl. 288 tretím odsekom ZFEÚ. Táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je totiž vnútorne spätá so systémom ZFEÚ, keďže umožňuje vnútroštátnym súdom v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré im boli predložené (rozsudok Súdneho dvora Dominguez, vyššie citovaný, bod 24).

43. So zreteľom na doposiaľ uvedené dovolací súd konštatuje, že pri riešení dovolateľom nastolených právnych otázok, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nedošlo odvolacím súdom k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, resp. k odklonu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

44. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.